

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
— Seratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5, Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti prejemanja Din 4.—, po razmašalih dostavljanih Din 5.— mesečno.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Mir za vsako ceno

Odločna izjava angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina o smernicah angleške politike — Eden o španskem problemu

London, 4. julija r. Snoči je bilo v Birginghamu veliko zborovanje konservativne stranke. Udeležilo se ga je nad 10.000 ljudi. Glavna govornika sta bila ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister Eden. Bavlila sta se v glavnem z mednarodnim položajem in orisala stališče Anglije zlasti v pogledu španskega problema.

Zunanji minister Eden je v svojem govoru prav tako naglasil, da je glavni cilj angleške vlade, da bi se španska državljanska vojna lokalizirala in da bi se očuvala popolna teritorialna samostojnost Španije. Za to se zavzemata tudi oboje španske tabora. Ze zaradi tega je nujno potrebno, da angleška vlada z vsjo silo podpre tako politiko. Velika Britanija nima nikakih interesov glede režima, ki naj zavladava v Španiji, pač pa želi ohraniti prijateljske odnose napram katerikoli španski vladi.

Preizkušnja fronte miru

Pariz, 4. julija. AA. Tisk danes komentira Edenov govor in pravi, da je Eden zelo pazil, da ne bi prillil ognju še več ognja, ker je v sedanjem položaju le še korak do katastrofe. »Oeuvre« pravi med drugim: Anglija in Francija sta doslej postopali tako, da jima ni mogoče pripisati nikake odgovornosti za vse ono, kar bi lahko nastalo spriču spora v španskem vprašanju. Če bi se navtralnostni sporazum razveljavil in kontrola okrog Španije opustila, bi imeli obe državi popolnoma svobodne roke. Kljub temu bi odpoved sporazuma z Berlinom in Rimom zelo poostila položaj. Anglija bi v takem primeru v nevtralnem odboru, pa tudi v Washingtonu poudarila, da je krivda na nemški in italijanski strani. »Epoque« pravi, da so v Nemčiji gotovo prepričani, da jim bo njihov eksperiment v Španiji uspel. Nobene dvoma ni, da bodo potem poskusili spraviti pod svojo politično in gospodarsko oblast še kako drugo evropsko državo. Zato pa je nujno potrebno, da Francija in Anglija odločno izrečeta svojo besedo. Čim bi Nemci spoznali, da stoji nasproti njim vse demokratske države složno in odločno, bodo nedvomno nehali s takimi eksperimenti. Ti neposredni neprestani sunki iz Berlina imajo le ta namen, da bi se preizkusila trdnost fronte miru. »Populaire« ugotavlja, da je zavladal v Parizu in Londonu nov duh. Javnost obeh držav se je zedinila v obrambi interesov demokratske Evrope. To je tudi edini način, s katerim bo mogoče doseči spametovanje odločilnih faktorjev v Berlinu in Rimu. Hkratu pa je to gotovo tudi edini jez, ki bo zadržal novo vojno vihro v Evropi.

Položaj v londonskem odboru

London, 4. julija. r. Jutri dopoldne se sestane angleška vlada k izredni seji, na kateri bo zavzela svoje stališče k mednarodnemu položaju. Francoska in angleška vlada sta naročili svojim diplomatskim zastopnikom v vseh evropskih državah, naj skušajo doognati stališče posameznih držav. Kar se tiče položaja v samem londonskem odboru, ki se bo najbrže že v tork sestal k odločilni seji, je trenutno naslednje razmerje: izmed 27 držav, ki so zastopane v tem odboru, so samo Nemčija, Italija in Portugalska proti francosko angleškemu predlogu, 20 ostalih vlad med njimi skandinavske države, Mala antanta, Rusija, baltske države, Nizozemska in Belgija pa

za francosko-angleški predlog. Ostale države še niso zavzele dokončnega stališča. Če ostanejo prizadevanja za doseg sporazuma brez uspeha, je razkol neizogiben.

Rusko mnenje

Moskva, 4. julija. AA. Ruski tisk v svojih komentarjih o nemških in italijanskih predlogih soglasno naglašča, da je glavna zahteva takozvanih internacionalistov priznanje španskega nacionalističnega režima. Če se ugotovi ta zahteva, bi to pomenilo konec nevtralnostnega sporazuma. V Londonu pa po ruskih informacijah še nadalje iščejo kompromisno formulo.

Ribbentrop pri Edenu

London, 4. julija. AA. »Sunday Times« so objavili uvodnik, v katerem naglašajo, da bi Nemčija eventualno pristala na to, da bi pomorsko kontrolo v španskih vodah vršile le Anglija in Francija. Zato pa bi morali obe državi priznati tudi Francovo vlado. V tem smislu si je treba razlagati tudi daljši sestanek, ki ga je imel nemški poslanik Ribbentrop v Foreign Office z nekimi višjim uradnikom

Valencijska vlada v stiski

Negrin zahteva od Pariza nujno pomoč — Primanjuje zlasti orožja in municije

Pariz, 4. julija r. Spriču napetega položaja so se diplomati odpovedali svojemu nedeljskemu počitku in z vsjo vmeno nadaljujejo prizadevanja za doseg kompromisa, predno bi na prihodnji seji londonskega odbora prišlo do popolnega zloma politike nevmešavanja, ki bi ji sledila doba nevtralnosti polnih intervencij na korist ene in druge španske stranke. Zaenkrat pa ni videti še nobenega izhoda iz zagate, v kateri se je znašel londonski odbor. Gotovo je le to, da sta Francija in Anglija v stalnem stiku in trdno odločeni izjaviti skupno akcijo.

Veliko pozornost v diplomatskih krogih je vzbudila vest, da se je v petek in soboto mudil v Parizu predsednik valencijske vlade Negrin in je imel tajne razgovore z ministrskim predsednikom Chautempsom in zunanjim ministrom Delbosom ter voditelji posameznih levičarskih strank. Kakor se doznava, je Negrin opozoril francoske državnike, da valencijska vlada ne bo mogla več dolgo zdržati, če ne dobi izdatnih pošiljk orožja in municije. Vojstva ji ne primanjkuje, ker se je prebivalstvo skoraj do zadnjega moža odzvalo zadnjemu mobilizacijskemu pozivu. Kar pa se tiče topov, strojnice in letal, pa je Franco mnogo na boljšem, kar se je vidi jasno pokazalo pri zadnji ofenzivi na baskovski fronti. V Parizu ne delajo nobene tajnosti iz tega, da bo francoska vlada, če pride do ukinitev kontrole in zloma politike nevmešavanja, odprla svojo mejo in oskrbela Valencijo z vsemi vojnimi potrebščinami.

Blokada Santandra

Frankovci hočejo mesto popolnoma odrezati od zunanje sveta

London, 4. julija AA. Vlada v Burgosu objavlja, da je pričela izvajati popolno blokado obrežja okrog Santandra. Tri križarke in flotilja manjših vojnih ladij vršijo kontrolo ob asturski obali in v vodah okrog Santandra.

Bilbao, 4. julija. AA. Napadalna brigada »Črni strelci« je zavzela Ontono na zapadni meji bilbajske pokrajine. Za to mesto se je vršila izredno ostra borba, ker so republikanci na tem sektorju koncentrirali 6.000 asturskih rudarjev, ki so bili oboroženi s strojnimi in topovi. Po hudi borbi so se rudarji morali umakniti. Mnogo jih je bilo ubitih in ranjenih. Davi so republikanska letala napadla Salamanco in odvrgla nanjo večje število bomb. Prav tako so republikanska napadalna in lovška letala napadla mesteca Albi de Dormes, ki je 22 km oddaljeno od Salamance.

Valencija, 4. julija. AA. Snoči ob 19. je bilo nenadoma vse mesto alarmirano. Od nekod je prišla vest, da so se tri uporniška letala pojavila nad Saguntom in tudi že nad dolom valencijske pokrajine. Protiletalske baterije na meji valencijske pokrajine so pričele letala nemudoma obstreljevati in so jih tudi pregнала.

Vsi židovski uradniki v Nemčiji upokojeni

Berlin, 4. julija. AA. Po danes objavljenem zakonu bodo z 31. avgustom vsi židovski državni uradniki upokojeni. Židovski davkarji bodo odstavljeni. Vsa imenovanja zornih zdravnikov, živinozdravnikov in lekarnarjev židovskega rodu, izvršena od 30. januarja 1933 dalje, se s 30. septembrom razveljavijo. Vsi židovski zdravniki, ki delujejo v nežidovskih bolnišnicah, bodo do 30. septembra odpuščeni.

Avstrijski protest v Berlinu

Pariz, 4. julija. AA. Avstrijska vlada je poslala v Berlin protestno noto zaradi ne-točnih informacij, ki sta jih razširila nemški tisk in radio glede gladovne stavke narodno socialističnih ujetnikov v nekem avstrijskem koncentracijskem taborišču. V svoji noti avstrijska vlada ugotavlja, da je prišlo do stavke, ki je trajala dva dni, zaradi tega, ker oblasti niso pristale na zahtevo jetnikov, da bi se jim priznalo vse zakonske in amnestijske ugodnosti. Jetniki so deloma teroristi, ki so izvršili razne atentate in umore. Vlada je odredila zaplenitev vseh nemških listov, ki so objavili take verzije.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Amerika proti priznanju generala Franca

Washington, 4. julija. AA. Zastopniki republik Čile, Peru in Argentine so na skupnem sestanku razpravljali o priznanju pravic vojskujoče se stranke španskemu nacionalnemu režimu generalu Francu. Po svojem posvetovanju so nato podrobno informirali svoje vlade. Kakor se je izvedelo iz dobro poučenih virov, so Ameriške Zedinjene države in Brazilija proti priznanju vlade generala Franca.

Konferenca baltskih držav

Kovno, 4. julija AA. Te dni se je vršila tu šesta redna konferenca zunanjih ministrov Litve, Estonike in Letonke. Ob zaključku konference je bil objavljen komunique, ki pravi, da bo baltska antanta, kakor doslej tudi v bodoče aktivno delovala za utrditev in ohranitev miru. Baltske države so proti slehernemu vmešavanju v španske notranje zadeve.

Križi in težave profesorjev

Mostar, 4. julija p. Tu se je pričel danes kongres Udruženja profesorjev. Kongres je zelo dobro obiskan. Svečana otvoritev je bila v gledališki dvorani. Otvoritveni kongresa so prisostvovali zastopnik kralja polkovnik Ibeljnik, zastopnik prosvetnega ministra Taminčič, zastopnik bana in predstavnikov raznih kulturnih in nacionalnih organizacij. Kongres je otvoril predsednik organizacije profesor Knežević, nakar je bilo izvoljeno predsedstvo. Za predsednika kongresa je bil izvoljen direktor gimnazije v Mostaru Marčić, v predsedstvu pa je med drugimi tudi delegat ljubljanske sekcije prof. Pavel Urančan. Predsednik kongresa je nato pozdravil navzoče odličnike in so bili na njegov predlog odpisani pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. V svojem govoru je nato predsednik obširno orisal težave profsorskega stanu. Od profesorjev se zahteva vse, oni sami pa ničesar ne dobijo.

Angleščina obvezni predmet na realkah

Beograd, 4. julija. AA. Prosvetni minister je s svojo odredbo z dne 23. junija t. l. uredil važno vprašanje, ki je bilo že dolgo časa pereče in vsekakor pomembno za vzgojo srednješolske mladine. Slo je za uvedbo pouka angleščine na naših srednjih šolah. Kakor znano je bil doslej na naših realnih gimnazijah in realkah le pouk francoščine in nemščine. Po odrebi prosvetnega ministra pa se bo učni načrt na omenjenih dveh vrstah naših srednjih šol toliko spremenil, da bodo lahko učenci v tretjem razredu, torej v razredu, v katerem se prične obvezno učenje tujega jezika, izbirali med nemščino in angleščino. Učenci, ki se bodo opredelili za angleščino, bodo imeli pravico pri vsjem tečajnem izpitu polagati izpit iz francoščine ali angleščine. Potreba po uvedbi pouka angleščine na srednjih šolah je obstojala vsekakor že dolgo časa. Problema ni bilo mogoče rešiti doslej zaradi pomanjkanja strokovnih učnih moči in zaradi neprestanih borb za kredite. Prosvetni minister je sedaj uvrstil angleščino med obvezne predmete na srednjih šolah in tako ustvaril možnost, da se angleščina že prihodnje šolske leto začne poučevati na vseh srednjih šolah. Tako bo pouk v angleščini prihodnje leto uveden na realnih gimnazijah in realkah v Beogradu, Dubrovniku, Ljubljani, Novem Sadu, Sarajevu, Skoplju, Splitu in Zagrebu, v šolskem letu 1938-39 pa še na realnih gimnazijah in realkah v ostalih mestih. Dotlej bo na razpolago že dovolj učnih moči, hkratu pa se bo pripravil tudi podrobni učni načrt in izdali vsi potrebni učbeniki.

Posredovanje Poljske na Balkanu

Sofija, 4. julija AA. Poljski poslanik v Sofiji Tarnovski si že nekaj let zelo prizadeva, da nadomesti predvojni ruski vpliv na Bolgarskem s poljskim. Njegovo prizadevanje že kaže sadove tako na kulturnem kakor na političnem polju, pa tudi gospodarsko razmerje med obema državama se vse lepše razvija. V nekaterih krogih trdijo, da se je Poljska zavzela tudi za ugodno ureditev vprašanja gradnje mostu čez Dunav med Rumunijo in Bolgarijo.

Klirinški sporazum s švico

Beograd, 4. julija p. Včeraj popoldne je bil v trgovinskem ministruv podpisani novi klirinški sporazum med našo državo in Švico. Pogajanja za sporazum so se vršila poslednja dva dneva v Beogradu. Sporazum sta podpisala trgovinski minister dr. Vrbanić in načelnik švicarskega ministruvta za gospodarstvo Ebrard.

Drugo golf-igrišče v Jugoslaviji

London, 4. julija. AA. »Sunday Dispatch« je danes objavil sliko Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, kako igra golf. V kratkem poročilu beleži, da ima Jugoslavija sedaj že drugo igrišče za golf na Bledu. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je nedvomno inspiriran po spominih na svoja oxfordska leta dal pobudo za pospeševanje te igre v Jugoslaviji.

Razdelitev Palestine

Poleg ločene židovske in arabske države si bo Anglija pridržala posebno mandatno področje

Jeruzalem, 4. julija. AA. V dobro obveščenih židovskih krogih in Londonu so se razširile davi informacije o podrobnostih sklepov, ki jih je sprejela komisija za ureditev etničnega problema v Palestini. Med drugim namerava ta komisija predlagati angleški vladi, da se dežela razdeli v tri dele: 1 židovsko državo, ki naj bi obsegala vso galilejsko nižino, pokrajino Ezdraelon ob morju, del severnega palestinskega po-

dročja ter mesta Haifo, Sifad, Akru in Teberias. 2 Teritorij pod britanskim mandatom, kateremu naj bi pripadli Jeruzalem, Betlehem, Nazaret in koridor ob cesti od Jeruzalema do Jaffe, tako da bi se Arabcem omogočil dostop v luko Jaffo. 3 Arabsko deželo, ki naj bi obsegala ostale dele Palestine in ki naj bi se priključila Transjordaniji. Zidje s tako razdelitvijo niso zadovoljni.

Čiščenje v Rusiji se nadaljuje

London, 4. julija AA. Po poročilih iz Moskve so tamkaj aretirali mnogo znanih književnikov. Tako so zaprli Kirsona in Litovskega, šefa odbora za repertoar moskovskega gledališča. Prijeli so tudi akademika Deržavina in dopisnega člana akademije Obmorskoga, češ da sta trockistom dovolila, da sprejemata v propagandne namene novi besednjak ruskega jezika. Arosijev, ravnatelj »Voxa«, društva za kulturno zvezo s tujino, je še zmerom »bolan.« Casopisni napad na profesorja Pletneva, Stalinovega osebnega zdravnika, se je izjalovil. Prof. Pletnevu so očitali kršitev javne morale. Dalje so odstavili novinarja Kovalkega, šefa političnega odseka »Izvestija«. Ostavili so tudi Jakova Agramova, pomočnika komisarja za notranje zadeve, Georgija Prokofijeva, pomočnika prometnega komisarja in Akadija Rosenholza, ljudskega komisarja za zunanjo trgovino. Tudi v komisariatu za zunanje zadeve postopno odstranjajo stare sodelavce bivšega podkomisarja Preštinskega. Tako so odstavili Bori-

sa Mironova, podravnatelja tiskovnega odseka in ga poslali neznanokam. Isto usodo je doživel tudi David Stern, ravnatelj drugega oddelka za zahodno politiko, kamor spada tudi Nemčija.

Nova vohunska afera v Rusiji

London, 4. julija. p. »Daily Herald« je objavil danes nove zanimive informacije o položaju v Rusiji. V Ljeningradu so organi GPU v poslednjih dneh aretirali 140 vohunov. Eden izmed njih je skušal zbežati, a so ga pri tem ustrelili. Vohunili so za Estonsko in Poljsko. Ruska policija je zbrala že mnogo obremenjenega gradiva, iz katerega izhaja da je bilo več vohunov v telnih stikih s poljskimi vodilnimi vojaškimi krogi. Poleg drugih je med aretiranimi vohuni tudi neki višji ruski oficir, katerega dolže, da je spravil na poljsko več važnih vojaških dokumentov.

Križi in težave profesorjev

Mostar, 4. julija p. Tu se je pričel danes kongres Udruženja profesorjev. Kongres je zelo dobro obiskan. Svečana otvoritev je bila v gledališki dvorani. Otvoritveni kongresa so prisostvovali zastopnik kralja polkovnik Ibeljnik, zastopnik prosvetnega ministra Taminčič, zastopnik bana in predstavnikov raznih kulturnih in nacionalnih organizacij. Kongres je otvoril predsednik organizacije profesor Knežević, nakar je bilo izvoljeno predsedstvo. Za predsednika kongresa je bil izvoljen direktor gimnazije v Mostaru Marčić, v predsedstvu pa je med drugimi tudi delegat ljubljanske sekcije prof. Pavel Urančan. Predsednik kongresa je nato pozdravil navzoče odličnike in so bili na njegov predlog odpisani pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. V svojem govoru je nato predsednik obširno orisal težave profsorskega stanu. Od profesorjev se zahteva vse, oni sami pa ničesar ne dobijo.

Njihov materialni položaj je danes takšen, da se tudi pri najbližji volji ne morejo posvetiti svojemu poklicu tako, kakor bi hoteli in kakor bi bilo potrebno. Čeprav so profesorji vedno med prvimi nacionalnimi in kulturnimi delavci, so vendar najslabše plačani. Organizacija ima težko nalogo, da se bori za izboljšanje materialnega položaja, a do sedaj brez večjega uspeha. Naglasil je potrebo sloge in izrazil upanje, da bo prihodnje leto rodilo delo organizacije boljše uspehe. Nato so pozdravili kongres posamezni predstavniki, nakar je bil svečani del kongresa zaključen. Sledile so volitve odbora, ki bodo razmotrivali razna stanovska vprašanja, o katerih so bili dane podani tudi obširnejši referati. Popoldne so udeleženci kongresa obiskali grobove kulturnih delavcev, zvečer pa je bil prijateljski sestanek. Kongres bo jutri nadaljeval svoje delo.

Sportna nedelja

Zmaga Ljubljanec v troboju

V včerajšnjem tekmovanju so bili postavljeni trije novi državni rekordi - Ljubljana si je letos osvojila prehodni kraljevi pokal

Včeraj se je nadaljeval in zaključil lahkoatletski troboj Beograda, Zagreba in Ljubljane. Razveseljivo za ljubljanske lahkoatletičke sport je, da je v tem največjem letošnjem sportnem dogodku v naši državi zmagala Ljubljana z razliko petih točk pred Zagrebom, dočim je Beograd kot tretji znatno zaostal. O trdi, toda vseskozi sportni borbi pričajo izvrstni rezultati, saj so bili danes postavljeni trije državni rekordi in sicer v stafeti 4x100 m od Beograda s 43.7, v stafeti 4x400 od Ljubljane s 27.6 in v skoku ob palici od Beograjčana Bakova s 3.75 m.

Tudi danes je vladalo za tekmovanje veliko zanimanje. Kakor že vse dni je tudi danes prisostvoval od začetka do konca zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general Tonič. Dalje so bili navzoči zastopnik ministra za telesno vzgojo minister dr. Krek, zastopnik bana, mestni župan i. t. d. Iz Zagreba se je danes pripeljal tudi predsednik IJAS dr. Tritsch.

Današnji spored se je začel že ob 16. z maratonskim tekom. Dočim se je ostali spored pričel uro kasneje z uradnim pozdravom, ki mu je sledilo tekmovanje.

Maratonska proga, ki je merila 42.400 m je vodila od igrišča Primorja po cesti skozi Ježico, Trzin in Domžale do Lukovice, kjer je bil obrat in nato po isti progi nazaj na igrišče, kjer so morali tekmovalci

preteči še en krog. Tekače je spremljal na poti avto z zdravnikom, sanitetci in sodniki. Maratonski tek je šel za troboj in obenem tudi za državno prvenstvo. Od nastopajočih je Ljubljanc Jančar tekmoval le za državno prvenstvo.

Rezultati maratona za troboj: 1. Tavčar (L) 3:20:12.4, 2. Vidović (Z) 3:31:34, 3. Belas (Z) 3:45:58, 4. Perc (L) 4:07:32.4.

Za državno prvenstvo: 1. Tavčar, 2. Jančar (Primorje) 3:26:50.4, 3. Vidović 4. Belas, 5. Perc.

400 m zapreke finale: 1. Pleteršek (L) 58.5, 2. Zorja (L) 60.3, 3. Banšček (B) 61.3, 4. Petrič (B) 62.2, 5. Junek (Z) 65.8, pripomniti je treba, da je prireditelj sklenil, da se točke v zaprekih štejejo za troboj.

Skok ob palici finale: 1. Bakov (B) 375, nov državni rekord, 2. Lenar (B) 340, 3. Kallay (Z) 330, 4. Svjetič (Z) 330, 5. Orošy (L) 320, 6. Ivanič (Z) 320.

100 m finale: 1. Katalmič (Z) 11.2, 2. Bauer (B) 11.4, 3. Tauber (L) 11.5, 4. Augustin (Z) 11.5, 5. Hegolj (Z) 11.6, 6. Šter (L) 11.6.

Met kopja finale: 1. Markušič (Z) 50.27, 2. Marjan (Z) 47.76, 3. Šiber (B) 45.81, 4. Kajfež (L) 44.21, 5. Petkovšek (L) 42.90, 6. Ilvar (L) 41.84.

Tek 800 m finale: 1. Goršek (Z) 2:02.3, 2. Gabršek (L) 2:03.2, 3. Flass (Z) 2:03.3.

4. Srakar (Z) 2:03.5, 5. Wünschbach (Z) 2:05.7, 6. Pogačnik (L) 2:06.

Skok v daljavo finale: 1. Stevanović (B) 660, 2. Kallay (Z) 651, 3. Nikolič (B) 640, 4. in 5. Požar (L) in Dremil (Z) oba 627, 6. Žgur (L) 624.

Tek 5000 m finale: 1. Krevs (L) 16:00.8, 2. Bručan (L) 16:10.2, 3. Sindelar (Z) 16:16, 4. Srakar (L) 16:18, 5. Starman (Z) 17:02.4, 6. Röhm (B) 17:29.

Met kladiva finale: 1. Goč (Z) 43.37, 2. Meječič (Z) 39.85, 3. Reisinger (Z) 38.64, 4. Jeglič (L) 37.90, 5. Zupan (L) 36.96, 6. Bakov (B) 35.02.

Stafeta 4 x 100 m finale: 1. Beograd (Kling, Stevanović, Banšček, Bauer) 43.7, nov jugoslovenski rekord, 2. Zagreb 44.2, 3. Ljubljana 45, diskvalificirana zaradi prestopa.

Stafeta 4x400 m: 1. Ljubljana (Skušek, Gabršek, Goršek, Pleteršek) 3:27.6, nov državni rekord, 2. Beograd (Banšček, Legetič, Kling, Stevanović) 3:28.8, izenačen državni rekord, 3. Zagreb 3:38.4.

Konačno stanje točk: Ljubljana 167.5, Zagreb 162.5, Beograd 128.

Po končanem tekmovanju je general Tonič po jednatem nagovoru izročil zmagovalcu kraljevi prehodni pokal. Podrobnosti tekmovanja v rednih številkah.

Teniška zmaga Jugoslavije

Dunaj, 4. julija.

Včeraj se je nadaljevalo teniško tekmovanje za srednjeevropski pokal med Avstrijo in Jugoslavijo. Včeraj v soboto sta se odigrali dve single igri, od katerih smo eno dobili drugo pa izgubili.

Naša dvojica Kukuljević-Mitić je premagala avstrijski par Redl-Eggert s 6:2, 6:3, 6:2. Druga naša dvojica Puncić-Palada pa je morala kloniti avstrijskemu paru Bawarowski-Metaxa s 6:4, 7:5, 2:6, 2:6, 5:7.

Odloditev je prinesel današnji dan z dvema single igrama. Puncić je premagal Metaxo 6:1, 6:1, 6:8, 6:4. Mitić pa Eggerta 6:4, 6:4, 7:5.

Jugoslavija je torej zmagala 4 : 2.

Pristanišče petih morij

Od letošnjega prvega maja dalje je Moskva, to lipično celinsko mesto, kjer vsakdo takoj začuti izredno suboto ozračje, spajena s tremi morji: Baltikom, Belim in Kaspiškim. Ze v prvi letelki zgrajeni belomorsko-baleki prekop v dolžini 228 km spaja leningrajsko Nevo s Ladokim in Onoškim jezerom, tedaj Balleko z Belim morjem. Davna zamisel Petra Velikega je uresničena že sedaj, čeprav je med svetovno vojno rusko brodograditveno letem, da je bilo popolnoma zaprtje v Baltičkih lukah. Ta prekop, izpopolnjen h Barinskim sistemom omogoča lesu, nitam in rudam iz bogate Karelije najkrajšo pot v notranjost Rusije. Doslej so morale ladje s tem tovornim pluti okoli Skandinavije. Drugi prekop, 128 km dolg, toda v izvedbi daleko težji, je bil odprt na dan prvega maja in veže Volgo z reko Moskvo. Tako je tudi prestolnica spajena z obema severnima morjema in s Kaspiškim morjem z lepo hitro in kratkovodno potjo. Zveza Moskve z Astrahanom je zdaj za 1100 km krajša.

Ko bo zgrajen še tretji prekop, ki bo vezal Volgo pri Stalingradu z Donom, bo ruska prestolnica imela neposredni vodni spoj tudi z Avzovskim in Crnim morjem. Tudi ta prekop je stara zamisel Petra Velikega in svojeti se silno ponajša s tem, da so oni izvrševali genialnih načrtov preteklosti. Za »pristanišče petih morij« je že danes po kimaki pregradi na severnem kolkovoru postavljen ogromen spomedik v obliki velikanske stlizirane ladje iz belega marmorja z visokim jamborom in dvema velikima hodnikoma pod širokimi oboki. Ta velikanski kolodvor s prostorno dvorano, restavracijo in čakalnimi — posebej čakalnice za matere z otroki — leži okoli 30 km od Moskve in je samo del celega pristanišča. Tudi tu je zgrajen velik park in na peščno ravno so že zasadili 12000 mladih drevesc. Poleg tega osebnega kolodvora se stavi drugi še veliko obsežnejši z nepreglednimi skladišči za tovarni promet. V gradnji je obenem posebna stanica za čiščenje vode ter zlasti prostorna stanica za vodne sporte.

Prekop Moskva-Volga je bil zgrajen v 22 mesecih in je stal 2 milijardi rubljev. Preden se je začelo delo, so ozemlje cele leto podrobno preiskovali geologi, arheologi in prirodoznaneci ter inženjerji, ki so izdelali gradbeni načrt. Novi prekop je daljši kakor Panamski in spada med največje vodne slabe sveta, po izredni smotrosti pa jim nedvomno prednjači. Pri gradnji Panamskega prekopa so izkopal 160 milijonov kubčnih metrov zemlje, pri prekupu Moskva-Volga pa le 152 milijonov. Kako se je dosegel tako znaten prihranek dela, časa in denarja? Samo zaradi posebnih duhovitega sistema posebnih žrpal, ki dvigajo vodo postopoma do višine 36 m nad gladino reke Moskve. Samo na ta način je mogoče, da se potniki vozijo v dolgem belomskem predoru pod vodo tam, kjer prekop seka železnico v Kalitino in čisto v Volokolamsk. Brez nevarnosti hitre avtomobilski skoki predor, nad katerim se valc lisoči ton vode, ki nosijo morske parnike, še višje pa se vzpenja viadukt, po katerem neprestano puhajo vlaki v obeh smereh.

Novi prekop ni samo 128 km dolg, mar-

več tudi 14 do 80 km širok. Sledno širino dosega v tako zv. moskovskem morju, ki zavzema ploščino 327 štirinajških kilometrov. Moskovsko morje so orjaške prirodne neske, ki drže 1120 milijonov kubčnih metrov vode iz Volge. Na tem mestu je prejel stalo mestee Korčovo in kakih 150 vasi. Vse te naselbine so lani enostavno premestili drugam. Ze od 2. maja plovejo po vodni površini osebni parniki, kmalu pa se bodo pojavile na nji morske ladje do 18.000 ton. Prekop je namreč na najplivnejšem mestu globok po šest metrov, ponekod pa celo do 32 metrov. Ves prekop z 11 dvigali, 11 jezovi, 8 hidrocentralami, 19 mosevov, 2 jezovima za 5 žrpalnimi stanicami je pravo čudo moderne tehnike. Vse to je delo domaćih ruskih inženjerjev, na kar so v Moskvi seveda posebno ponosni.

Vendar ta duhovita vodna slava, ki veže reko in prestolnico Moskvo z največjim evropskim veletoptom, ni samo prometalna pomena. Z njo je zgrajen tudi neizprtni rezervoar užitne vode, izdani vir električne energije in najlepša prilika za vodni sport vske vrste v neposredni bližini — 30 km od Ruskem ni nikara razdalja — milijonske prestolnice. Pravijo, da bo novo moskovsko morje tudi odlično in dobrodejno vplivalo na suho moskovsko podnebje. Prekop s pitno vodo je bila od nekadašnje poročte vprašanje rastoče prestolnice. Dobrih 30 let pred revolucijo je Moskva dobila prve vodovode, ki pa so bili nedostopni, ker so dajali le 64 litrov vode na dan in na osebo. Tudi današnja količina 168 litrov ne zadostuje več. Vsa ta voda se črpa iz reke Moskve, tako da mesto porabi 80% vse vode reke Moskve. Če bi šlo to dalje, bi Moskva popila vso Moskvo in od prestolnice dalje bi se ozemlje izpremealo v suho puščavo. Zdjaj pa novi prekop dovaja do 600 litrov čiste vode iz Volge in gladina reke Moskve se je dvignila za 3 metre.

Zaradi tega morajo v Moskvi prestaviti vse moselove, da bi pod njimi lahko pluli oceanški parniki, zgrajena bodo nova prekrasna nabrežja. Prav na ameriški način bodo prenesli celo starodavni hram sv. Vasilija blaženega z Rdečega trga na nabrežje. Toda to so le manjša vzporedna dela v ogromnem sklopu prekopa samega. Osem zgrajenih hidrocentral dobavljajo električno silo za dvigala in črpalca, toda v lo svrhu porabijo centrale komaj polovico svojega toka. S pomočjo šestih dvigal premaguje Volga verigo holmov; voda se dviga na 162 m nad morsko gladino, dosega razvodje in odlok zopet polagoma v dveh pregradah pada, da se združi z reko Moskvo. V vsaki izmed šestih žrpalnih stanic so po štiri ogromne žrpalke, ki dodajajo na sekundo po 21.000 litrov vode. Hidrocentrala na moskovskem morju daje 20000 kw in je samo začetek silovite mreže jezov in elektrarn, ki bodo iz največjega evropskega veletoča napravile tudi najizdatnejši vir električne energije. Šest prekopov na Volgi bo dajalo letno 40 milijard kilovatnih ur. Razen tega bo voda Volge namakala rodovino, toda šlo Povolžje, kjer prebiva skoro četrtina ruskega prebivalstva. Povolžje a periodičnimi pojavami suše bo postalo najrodovitejše ozemlje in glad bo tam znan le še iz zgodovine.

Ameriška tragedija

Pet krogel v telesu, pred seboj še nekotiko minut življenja, pa pošilja brzozjavno poročilo svojemu listu

Pred nedavnim je prejel veliki ameriški poročevalski urad »Associated Press« od svojega dopanika v kalifornijskem mestecu Alturasu (2338 prebivalcev) sledečo vest:

»Nooč ob 6.30 je Harry French ustrelil izdajatelja »Modoc Mail« Clauda L. McCrackena s samokosom. Stanje McCrackena ne daje nobenega upanja. Podpis: McCracken.«

Ko je McCracken sestavljal to brzozjavko, je imel v telesu pet krogel iz samokosa in aamoe še nekotiko minut življenja. Navzile temu je brzozjavil v Alturasu se ne dogajajo mnoge stvari, senzacionalnih umorov še celo ni. Tu se pa je zgodil takšen umor in vestni poročevalce je smatral za svojo dolžnost, da ga sporoči svojemu uradu. Da je bil sam žrtve tega senzacionalnega umora, ni smelo igrati nobene vloge. Tako je odposlal brzozjavko, ki je bila njegova zadnja. Nekotiko minut pozneje je izdihnil.

To je primer, ki spada med tiste, o kakršnih poročajo novinarji dan za dnevom in ki proslavljajo pogum njih junakov. Primer, kakršen je primer listnega izralca, ki poje na odru veselo popevke, čeprav ima doma ženo mrtvo, primer ladijskega kapitana, ki ostane na potapljalji se ladiji, dokler se ni rešil zadnji potnik in ki se potopi potem z ladjo vred. Primer gasileca, ki rešuje ljudi iz gorečega poslopja in se pri tem sam smrtno opeče. Zakaj bi ne govorili na zadnje tudi o novinarju, ki mu je bil njegov poklic, to je sporočanje vesti, tako važen, da je smatral konec svojega življenja ne toliko za osebno tragedijo, kolikor za časopisno gradivo in je temu primerno tudi poslopjal? Najmanj, kar bi se dalo reči o tem reporterju je pač to, da je umrl kot dober reporter.

Tri leta pred svojo smrtjo je prišel McCracken v Alturas, kjer je izhajal samo majhen tednik in sicer »Modoc County Times«. Izdajala ga je alarejša dama po imenu Frencheva, Mc Cracken je osnoval takoj majhno konkurenčno podjetje, toda svojega lista zavoljo premahnega števila naročnikov ni mogel tiskati, temveč ga je Tako so se začele majhne polemike, kakršne so pač v navadi med časniškarskimi konkurenčnimi podjetji. McCracken je napadel družino Frenchevih, češ da ni plačala svojega računa za elektriko. Ga Frencheva je objavila spet članek, v katerem je poročala o nekem McCrackenu, ki so ga v Renoju prijeli zavoljo trgovine z mamili. McCracken se je naseljeval za ta prozorni napad na — drugera McCrackena s tem, da je začel sistematično objavljati o

mogoče kriminalne zgodbe, v katere so bili zapleteni ljudje z imenom French.

Vse to se je dogajalo v mestecu Alturasu in njegovih 2338 prebivalcev se je razburjalo nad temi vesmi — ali pa tudi ne. Bil je pač žurnalizem v najboljšem in najslabšem ponenu besede.

Sin ge Frencheva, 30leten, sicer dobrodušen in neponemben mladenič, pa se je nekoga dne, ko je bil popolnoma brez denarja, odločil, da napravi tel polemikam konec. Odlad je na McCrackena pet strel. Med tem ko je mož ležal v poslednjih zdihljajih, je izšel »Modoc County Times«. In njegov uvodnik se je glasil:

»Med tem, ko se pripravljamo, da izidemo, nas je doletela tragična vest, da je najin sin Harry French ustrelil izdajatelja »Modoc Mail«, Clauda L. McCrackena. McCracken je težko ranjen. Prosimo vse naše čitatelje, naj v tej tragediji ur za nas molijo. Prosimo, molite tudi za to, da bi ranjenec ozdravel. Prosimo, oprostite nam, da lista nemo postavili čisto do konca. Ni namo nobene moči in nobenega poguma, da bi naš četo nadaljevali to noč. R. A. ia G. P. French.«

To pa ni več žurnalizem. Umorjenec je umor še lahko sporočil kot časniškarsko vest, uboga morilčeva starša pa tega nista več mogla. Bilo je preludo, kar se je tu zvalilo namu, nista imela več moči, da bi ostala v tem trenutku še časniškarka in tudi nista hotela ostati. Molite za nas, sta prošla svoje čitatelje. Molite, je bila pred novinarskim komentarjem in bo ostala tudi po tem komentarju. Ze zavoljo tega kotca je vredno, da zve tudi širši svet o tej novinarski tragediji v Alturasu, kjer živi 2338 ljudi.

31 žrtev rudniške nesreče v Angliji

London, 4. julija AA. Rudniška katastrofa v Chesteronu, kjer je eksplozivni treskavi plin, je zahtevala 27 mrtvih in 9 ranjenih. 18 delavcev še niso rešili. Devet ranjencev visel med življenjem in smrtjo, štirje pa so umrli. Skupno število smrtnih žrtev znaša sedaj 31.

Načelnik poljskega generalnega štaba v Bukarešti

Bukarešta, 4. julija AA. Včeraj je doptoval v Bukarešto načelnik poljskega generalnega štaba general Stahiewicz. Jutri se bo udeležil vaj gojencev vojne akademije.

Ljubljana: Hašk 1:1 (0:0)

Prijateljska tekma med Ljubljano in Haškom je potekla zelo monotono ter se je končala neodločno

Po koncu tekmovanja v ligi se nam je moštvo Ljubljane v tej tekmi prvič predstavilo po dokaj dolgem presiedku. Bilo je nekaj godrnjanja zaradi »mrtvila« v našem nogometnem obratu, ki je nastopilo, čim so bile lovorike na varnem. Vse pa kaže, da je takih nezadovoljstev, ki res pogrešajo nogometne prireditve, le pre malo, da bi se sploščalo tvegati prireditve večjega obsega. Na revanšo Haška proti Ljubljani je prišlo gotovo manj od 400 ljudi. Res je čas kopanja in je bilo nedelja solnčno-lepa. Toda treba je ob kritiziranjih vzeti vse momente v poštev. Med drugim tudi okolnost, da se igralci pravtako radi kopljejo kot gledalci in da se ne more v prehodu med spomladansko in jesensko sezono zahtevati od moštve, da bi bila trajno na višji forme.

Upoštevač vse to, bo treba za oceno tega srečanja uporabiti samo relativno merilo. Zlasti pa je treba vzeti v obzir tudi dejstvo, da je poletna sezona pravzaprav samo priprava za start v jesen in da se vsi klubi trudijo svoja moštva pomladiti z novimi, še doraščajočimi močmi.

Ljubljana: Pogačnik — Šiška, Jerman — Šlapar, Pupo, Žitnik II — Janežič, Cankar, Pepček, Sercer Erber.

Hašk: Zmara — Šljivak, Golac — Domacín, Dukovič, Pleše — Hrič, Požeg, Horvat, Matijević, Hrubec. Sodnik g. Pečar.

Po tesni zgbri s 3:4 v Zagrebu Ljubljani ni uspelo da bi se popolnoma revanširala, dasi je imela v tej bitki obilo prilik za to. Igra je bila v znamenju juljske pripeke, torej večinoma mlatična, brez temperamenta, brez prave borbenosti, mnogokrat celo izrazito monotona. Moštvi sta dali precej izravnavno partijo, v kateri so si skoro v enakomernih presledkih sledili momenti s premočjo čas enega časa drugega moštva. Po poteku igre je rezultat povsem ralen.

Ljubljana je napravila poskus z nekaterimi mlajšimi močmi, od katerih so ne nekateri obnesli, drugi pa manj. Sicer se ne more izreči še dokončna sodba, kajti moštvo je šele v nastajanju, do jeseni bo pa še pač dovolj prilike, da se sedaj še nekotiko manj vredni elementi izdelajo in da se eventualno vržejo na tehnično še drugi.

Od vseh mladih se je še najbolj obnesel Pogačnik v голу, ki daje naslutiti zrelo rezervo za Logarja. Manjka mu še tega in onega, ali s pridnim treningom utegne na kakovosti pridobiti. Ni nivozen, ima sigurno oko in hladnokrvno posreduje v pravem trenutku. Jerman je bil boljši branilec od sicer izkušenejšega Šiške, ki je tokrat za čudo skoro popolnoma zatajil. Razmeroma dober del moštva je bila srednja vrsta, v kateri pa, kakor je razumljivo, ni nihče v visoki formi. Zlasti je po odmoru postupil Pupo. Šlapar je bil sicer boljši od mlajšega Žitnika, toda tudi ta kaže, da bi se dalo napraviti iz njega kaj uporabnega. V napadu pa je bilo marsikaj narobe. Na krili so malo igrali, in to je bila pač poglavitna taktična hiba moštva. Tisto kombiniranje med notranjo trojko in srednjim krilcem se zlasti proti Hašku ne more obnesti neglede na to, da že moderni sistem naglih prenosov in sunkovitih prodorov terja igro po krilih. Tembolj bi bila taka igra v tej tekmi na mestu, ker sta bila oba moža na teh mestih boljša kot igralci v napadni trojki.

Haškoveci tudi niso nastopili v svoji običajni postavi. Vidno je manjkalo Hitreca vstopovod v napadu, ki je brez svojega običajnega vodje kot obglavljen. Iz tega dela moštva je omeniti kot najuspešnejša Hruca in Požega, ostali trije so igrali le povprečno. Najmočnejši so bili Haškoveci v obrambi. Zmara se je izdelal do prav dobrega vratarja, zelo dobro izkoristi svoj dolgi stas, tako da so vse visoke žoge pred golom njegov sigurn plen. Golac je namodestil Konstantinoviča zelo dobro in je bil s svojo solidno igro dokaj pred svojim tovarišem Šljivakom. V halifih so imeli Zagrebčani svojega najboljšega moža v Dukoviču, ki je zlasti prvi polčas kar dobro in koristno zaigral. Pleše se dobro postavljaja in je s to taktiko zelo dobro držal Janežiča. Desni krilec je nekotiko zaostajal.

V prvem polčasu je deloma prevladovala v polju Ljubljana. Zlasti v prvih početkih in proti koncu igre. Vmes je zaigral tudi

Hašk po prvi violini; Hašk je postavil enkrat Pogačnika pred kočljiv problem, ki ga je srečno rešil, zato pa je Ljubljana imela tem več situacijo, ki so jih pa po vrsti upropastil aCnkar, Erber in Janežič. Tako je ostalo do odmora na 0:0.

Uvod v drugi polčas je tvoril Haškovo pritisk, ki je pa ostal kljub nekaterim šansam brez uspeha. Pogačnik je imel ponovno priliko, da pokaže svoje znanje. Potem se je stvar nekotiko okrenila. V 20 min. strelja Pepček po uspešnem driblingu ostro na gol, Zmara utegne žogo samo odbiti, Janežič je na mestu in žoga obsedi. Zenačenje je padlo v 27. min.: Hrubec pridriaba od leve do desne vsvo obrambo, center gremo Hričica in Šiške do Požega in že gre žoga mimo Pogačnika. Sledi nekotiko napovov z obeh strani, da bi se le izbila zmaga, Erber ima priliko, da idealno poda Pepčku na strel, toda tvega iz nemogoče pozicije sam ta opravek, sedveda zastoj. Tako ostane pri obeh zgoditkih.

Katastrofa SK Železničarja

Sarajevo, 4. julija.

Danes popoldne se je na stadionu Slavije odigrala kvalifikacijska tekma za vstop v nacionalno ligo med Saskom in mariborskim železničarji, ki se je končala s katastrofo Mariborčanov. Sarajevčani so namreč zmagali z 11:0 (7:0). Druga kvalifikacijska tekma med imenovanima kluboma se bo vršila v Mariboru, vendar pa železničar nima po tem poraznem rezultatu pravnobnih izgledov, da bi nadoknadila veliko izgubo, ki jo je utrpel v Sarajevu.

Tekma se je odigrala na zelo blatnem terenu, ker se je pred tekmo utrgal oblak.

Ilirijani v Radovljici

V kopalnišču Obli gorici je včeraj plavalna sekcija Ilirije pregledala svoje vrste

Radovljica, 4. julija.

»Obla gorica«, krasno radovljiško kopalnišče, zasluži še večji obisk kakor ga je imelo danes, ko so ga napolnili plavalci in plavalčice Ilirije ter z njimi in zaradi njih še nekaj sto razigranih kopalcev in gledalcev. Tisti zeleni okvir vsenaokoli, tisti goreniški vetvič, tista sveža in zelena vodica, vse to je pač takšno le pod našimi preclnimi planinami. Sicer pa se je »Obla gorica« že precej »svedela« po svetu, če ne štejemo onih, ki so si tam okoli postavili lične vile in vilice za odmor. Kakor kaže, bo tam za predmestjem Radovljice prej ali slej zrastle razkošna letoviška četrt, v kateri se bo dobro počutili še tako razvajen gost.

V izvajanju sporeda svoje nedavne otvorene plavalne šole in v sporazumu z upravo kopalnišča je Ilirija danes popoldne v bazenu »Oble gorice« organizirala svoje

propagandne tekme

ki so bile obenem tudi interne tekme za pregled tekmovalcev, namenjenih za veliki plavalni spored, ki čaka to sekcijo v teku tekočega meseca. V Radovljico je pod vodstvom načelnika sekcije žel. načelnika inž. Finca, ki je obenem vodil tekmovanje, prišlo že v jutranjih urah okoli 40 kopalcev, med njimi prav za prav vse, kar sestavlja »Ilirijo v vodi«. Aktivnim plavalčim so se priključili tudi nekateri »veteranci«, največ skakači, ki so med mlado gardo Žihnerlovih učencev še vedno efektivno izpopolnili spored. V damski ekipi je nastopila tudi večkratna juniorska prvakinja Češkoslovaške Zvečanova, ki biva začasno v Ljubljani in bo v prijateljskih nastopih Ilirije proti godobenim klubom močno ojačila njene vrste. Razen starterja g. Prezlja sta z vsvo vneto pomagala izvesti spored tudi upravnik kopalnišča g. Sekovnič in plavalni mojster Ferdo Pogačar, ki je v ostalem izvedel samostojno točko sporeda — 50 m potapljanja v prav dobrem času 42.8. Sporniti spored, ki je strogo vzeto obsegal sedem točk, in sicer:

200 m prsno, gospodje: 1. Hribar 3:06.6, 2. Jaklič (Radovljica). — Hribar je brez treninga in v zadnjih 50 m sam dosegel prav dober čas. Binder je pred zadnjim obratom odstopil. Jaklič je domač talent.

Kljub temu pa je bila dobro obiskana. 2000 gledalcev je gledalo nesrečne mariborske železničarje. Sarajevčani so pokazali zelo dobro igro ter so že v prvih 16 minutah zabili štiri gole. Poudarjati pa je treba, da so aMrborčani igrali zelo fair ter ostali disciplinirani tudi tedaj, ko so Sarajevčani že sedemkrat pretresli njihovo mrežo. Skozi so Mariborčani igrali z velikim elanom in s požrtvovalnostjo, toda sarajevska mreža je bila kakor začarana.

Jedinstvo : Vojvodina

3 : 1 (0 : 1)

Novi Sad, 4. julija.

V kvalifikacijski tekmi za vstop v nacionalno ligo je zmagalo beograjsko Jedinstvo proti Vojvodini 3:1 (0:1).

SK Torino v Beogradu

Beograd, 4. julija.

Snoči in danes popoldne je gostoval v Beogradu SK Torino, ki pa ni mogel niti ene tekme odločiti v svojo korist. Italijani so pokazali pravi italijanski stil. V polju so se izkazali kot pravi mojstri v obvladanju žoge, pred golom pa so bili zelo neodolčni.

Snoči se je vršila nočna tekma med BSK in SK Torino. BSK je zmagal z 2:1 (0:1).

Danes popoldne pa so Italijani nastopili proti Jugoslaviji. Tekma je z 1:1 (0:1) ostala neodločena. Gol za Jugoslavijo je zabil Zečević.

Ostale nogometne tekme

LJUBLJANA: Mladika : Moste 4:1. Ljubljana rez. : Slovan 3:2. Finale za pokal. Zagreb: Gradjanec : Juventus 3 : 0.

SREDNJEVROPSKI POKAL: Dunaj: Admira : Genova 2:2 (0:0). Austria : Ujpest 5:4 (1:2).

Budimpešta: Ferencvaros : Vienna 2:1 (2:1).

Rim: Lazio : Grasshoppers 6:1 (3:1).

LODZ: Rumunija : Poljska 4:2 (3:2).

100 m hrbtno, gospodje: 1. Wiřan 1:15.6, 2. Schell 1:19.2, 3. Pestevšek 1:23. Wiřanova čas je brez konkurence in tudi brez treninga.

100 m hrbtno, dame: 1. Zvečina: 1:33, 2. Bradac 1:40, 3. Finc 1:

Teden dni filma

Pripravlja se propagandni turistični zvočni film savske banovine

Pred dnevi se je vršila v oddelku savske banske uprave za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu seja posebnega propagandnega odbora banovinskega turističnega sveta, na kateri se je sklenilo, da se bo izdelal propagandni turistični zvočni film savske banovine za tujino. Prvi del filma bodo sne-

mali letos na Hrvaškem Primorju. Razen tega normalnega filma s sinhroniziranim glasbenim spremljevanjem bodo kopirane te scene tudi na ožjem traku za neme filme, ki se bodo porabljali pri predavanjih. Iz akvaristove torbe. —

Willy Fritsch in Lillian Harvey v Ufinem zvočnem filmu »Sedem zaušnikov«

Žena v sodobnem svetu Prva članica Jugoslovenske akademije znanosti v Zagrebu

Ženske so dosegle že najvišje mednarodne nagrade za svoje delo in s tem tudi mednarodno priznanje. Zadostuje omeniti Marijo Skladovsko-Curie, ki je s svojim možem Francosom l. 1903. dobila Nobelovo nagrado za fiziko, nadalje Selma Lagerlöf, ki je iste ga leta dobila isto nagrado za književnost, italijanska pisateljica Grazia Deledda, potem Sigrid Undsetov, Berto von Suttner, Ireno Curie-Goliot in druge.

Med največjimi priznanji za delo na duhovnem polju pa so vsekakor izvolitve duhovnih tvorcev v članstva akademij znanosti in umetnosti. V članstvu inozemskih akademij je že lepo številno žensk, tako v češkoslovaški Selma Lagerlöf, Gabriela Preissova, Ružena Jesenska, Božena Benešova. Članica pa je bila tudi pri nas dobro znana Eliška Krasnohorska. Enakih častí so deležne ženske tudi pri akademijah drugih narodov. V naši domovini, kjer imamo dve akademiji, in sicer v Zagrebu in Beogradu, pa je šele pred kratkim prva ženska dosegla to čast. Prva je na svojem letnem zborovanju sprejela v svoj krog za grebška Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti kot dopisnico v umetniškem razredu Ivana Brlić-Mazuraničeva, ki so jo že nekoli v zvezi s Ksaverjem Sandorjem Gjalškim in Ivom Vojnovičem imenovali za rešno kandidatko za Nobelovo književno nagrado.

Ivana Brlić-Mazuraničeva se je rodila 18. aprila 1874 v Ogulinu. Njen oče je bil častni doktor, eden najizobraženejših hrvaških pravnikov in avtor velike pravnozgodovinske enciklopedije Vladimir Mazuranič, njen stari oče pa je bil ban Ivan Mazuranič, avtor klasičnega dela hrvaške literature »Smrt Smail-age Čengića«. V 18. letu starosti se je Ivana poročila z odvetnikom in narodnim poslancom Vatroslavom Brlićem in prešla tako iz ene s tradicijo zgrajene kulturne sredine v drugo močno kulturno atmosfero, ki je bila zelo povoljna za intelektualni in estetski razvoj nadarjene žene.

V svoj avtobiografiji poudarja, da se ji je v krogu njene rodbine pojavilo prvo zavestno čustvo, in to je bila ljubezen do domovine, h kateri so se šele kasneje pridružila druga gibalna. Kljub skrbnemu znanju za družino in vzgojo otrok je njena dosežanja književna dediščina velika, odkar se je na književnem področju l. 1903 pojavila s svojim prvencem »Valjani i nevaljani« in l. 1903 s »Škola i praznici«. V teh dveh zbirkah povesti in pesmi pripoveduje pisateljica kakor mati svoji deci. Tudi njena kasnejša književna dela so bila inspirirana od lastnih otrok, ki so ji pomnilni glavno gibalno književnega ustvarjanja. Bilanca njenega dela obloži v povestih in esejih, ki jih je priobčevala v »Vijenec«, »Njivc«, »Omladinic«, »Hrvaški revijic«, »Kolec« in drugih. Poleg tega je izdala

devet samostojnih knjig deloma v prozi, deloma pesmi, med katere je šteti poleg že omenjenih kot najvažnejše »Čudnovate zgodbe šegrta Hlapčica«, ki so izšle v dveh hrvaških izdajah in v češkem prevodu, tretja izdaja pa je bila opremljena razkošno bibliografsko z ilustracijami umetnika Vladimira Kirina. Njene »Priče iz davnine« so bile prevedene na angleški, nemški, švedski, danski, ruski, slovaški in češki jezik, v pripravi pa so še prevodi v poljsko, francosko in italijansko. S tem, da je akademija izbrala za svojo članico Ivano Brlić-Mazuraničeva, ki je utirala hrvaški književnosti pot v tuje kulture, ji je dala na ta način pač najlepšo in najprimernejšo priznanje.

S svojim delom »Čudnovate zgodbe šegrta Hlapčica« pa je pripomogla tudi k napredku in razvoju dramskega ustvarjanja za otroke, ker je z njim inspirirala Tila Strojzija za dramatično delo v povesti. V zadnjem času se pisateljica bavi z izdajo kulturno-zgodovinskih razprav iz Brličevega arhiva. Posebne vrednosti je korespondenca iz nemirnih dni v 1848 letu, ki je bila deležna odmeva tudi v inozemski publicistiki. Važna je nadalje njena študija »Mir i dušec«, ki jo je pisateljica izdala kot predavanje v Zagrebu na dan premirja l. 1927 in je bila prevedena tudi v francoski.

Dragutin Domjanič, ki je ocenil njene »Slike«, dvanaesti pesmi iz leta 1912, priznava, da so plod umetnika, ki narodno pesem pozna v dušo, a je ne kopira.

Iz akvaristove torbe O kozlu in najadi

Večina vodnih živali spada v skupino mesojedcev, in kakor na kopnem žive tudi v vodah večji vedno od manjših, saj je tudi v vodah kruto nasilje močnejšega proti slabšem načelo v tako zvani borbi za obstanek; Kljub dejstvu pa, da se te živalce v poletnih mesecih dan za dnevom ugonablja, se to nikakor ne opazi, kajti prida skrbi zlasti v vodah za tako obilno razmnožitev, da ni nikoli pomanjkanja.

Vsega, kar si srce želi dobi akvarist v sedanjem času v raznih vodah. Na razpolo go so mu ribe vseh velikosti, začeni s petimilimetrskimi, saj so se vse vrste domačih rib zdrstile, zatem hrošči od večkega potapnika do majhnega plesalca, polži od mlakarja do nežnega prilpeka, školjke, pupki, črvi in armade členonožcev in njih ličink, ki jih brez škode za ribe lahko spravimo v akvarije.

Pri vrhniki ob južni obali Ljubljane dobimo v bajerjih ribico kozla (Abramis brama), ki ga v velikosti, prikladna za akva-

rije vlovimo v razmerno plitkem jarku, ki se izliva v južno opekarso jamo g. Lenarčiča. Ribiči mu pravijo jez, kar je pa pogrešno. Bolj redek je tudi v Ljubljani. Ribica kozel 'ma zelo ozek, ploščat trup. Hrbet je visok, trebuh pa izbočen. Plavuti so razkošne, podrepna plavut obrobila večji del repa. Kozel je živahen, leskeče se pa srebrnobelo z modrimi odtenki. Oči so velike. Značajna je trikotna hrbtina plavut. Če si vlovimo majhne, trimesečne mladčice, se lahko tri leta z njimi zabavamo v razmerno majhnih akvarijih. V prostih vodah zraste kozel tudi nad pol metra. Zal se

akvaristi za to lepo ribico le malo zanimajo. V istem bajerju naletimo na zaokrožene šopke podvodne rastline, ki je zelo krhka, listi so pa ozki, kratki in v daljših presledkih nazobčani. Velika najada je to (Najas major). V akvariju traja do pozne jeseni. Čim bolj se voda ohlaja, tem manj je je, dokler ne izgine, prikaže se pa spet prihodnjega leta, ko jo izvabi junijsko solnce. Barje na vrhniki strani nam nudi zelo mnogo in akvaristični izleti v tej smeri so nadvse zanimivi.

Jubilej viških gasilcev

Za 65letnico si je četa nabavila moderen orodni voz, ki so ga včeraj slovesno blagoslovili

Ljubljana, 5. julija. Na Viču so danes doživeli v zvezi s 65letnico obstanka domače Gasilske čete pomembno, veličastno slavo, ki je vnovič izpričalo, da v najširših plasteh našega naroda še zmerom ne manjka pravega, plemenitega ognja za človekoljubno in nacionalno delo. Viški gasilci so se že od nekdanj odlikovali kot vzgladni praktični delavci na humanitarnem področju, ki ne zamude nobene bodiši vesele, bodiši žalostne prilike, da tehnično in materialno izpopolnijo svojo službo za bližnjega in za vso narodno skupnost. Tako so tudi svojo 65letnico združili z nabavo novega orodnega avtomobila, ki spada brez dvoma med najmoderneje, najlepše vozove te vrste, kar jih ima vsa gasilska družina v državi v obrat.

Ob 9. so pred spomenikom Viškemu kralju priredili gasilci gostom prisrčen sprejem. Na slavo so prihтели med drug'm tudi ban dr. Natlačen, predsednik mestne občine dr. Adlešič, zastopnik komandanta divizije kapetan Ulepič, član zajedničke uprave Japelj, starešina gasilske župe za Ljubljano-mesto Stanko Pristovšek in poveljnič poklicne gasilske postaje Janez Furlan. V sprevedu so gostje in gasilci, ki so se zbrali k svečanosti svojih viških tovarišev z vsega področja mestne in okoliške župe, krenili v cerkev, po maši pa je na širokem prostoru pred cerkvijo domači župnik opravil blagoslovlitev. Po obredu je goste pozdravil najprej starešina domače gasilske čete Gašperin, nato pa je imel ban dr. Natlačen daljši govor o pomenu avtoritete in discipline. Za njim sta še zastopnik zajednice Japelj in starešina mestne župe Pristovšek izrekli viškim gasilcem iskrene čestitke. Ob njunih govorih je vsa množica priredila iskrene ovacije mlademu vladarju Nj. Vel. Petru II. in visokemu pokrovitelju gasilske organizacije kraljeviču Tomislavu, domača godba pa je na koncu zaigrala državno himno. Slovesnosti pred cerkvijo je sledil svečani defile pod vodstvom starešine Stanka Pristovška in v viško godbo na čelu. V sprevedu so korakale najprej narodne noše, nato župno starešinstvo z odposlanstvom zajednice, pa moštva posameznih čet iz mestne in okoliške župe. Prostovoljna gasilska četa za Ljubljano-mesto je korakala za svojim četnim praporom. Gasilec v kroju je sledila revija motornih brigad in orodnih avtomobilov z Viča, iz Ljubljane. Most. Štepanje vasi in Spodnje Šiške, revijo samo pa je otvoril novi domači orodni voz. Sodelovali so tudi zaslužni gasilski veterani, ki imajo že za celo pol stoletje človekoljubnega dela za sabo, Breskvar, Kadunc, Kavčič, Medic in Perme.

Izpred viške cerkve je spreved, ki se mu je pridružila tudi množica občinstva v oivilu, krenil do Gasilskega doma, kjer je v dvorani sledila svečana seja. Otvoril jo je odposlanec zajednice Japelj, nato pa je imel daljši govor o zgodovinskem delu viške čete domači poveljnič Milan Robežnik. Četa je bila ustanovljena leta 1872, kot tretja na bivšem Kranjskem. Pred njo sta bili priključeni v življenje samo še četi v Ljubljani in Krškem. Njen ustanovitelj so bili zdaj že zdavnaj pokojni tovariši, takratni viški župan Andrej Knez, Toma Ločnikar, Lovro Gorjup, Gašper Sušteršič, Ernest Lang in drugi ugledni Vičani. Darovali so vsak po 50 goldinarjev, župan pa je pobiral prostovoljne prispevke doma in v Ljubljani. Najprej so zgradili skromen Gasilski dom, ki je veljal 200 goldinarjev. Obenem pa so si pri Samossovi trdki nabavili dvokolno brigzalno, ki še danes stoji v četni orodjarni in še zmerom deluje na splošno zadovoljstvo. Še v prvem letu so nakupili cevi in drugih potrebščin za skupno 1100 goldinarjev. Četa je imela tedaj 20 članov. Za prvega načelnika je bil izvoljen župan Knez, ki je za zaradi prezaposlenosti kmalu prepustil svoje mesto Ernestu Langu. Za pet let po ustanovitvi so viški gasilci prejeli svoj veliki ognjeni krst. Leta 1877. je izbruhnil na Viču ogromen požar, ki je uničil 23 gospodarskih poslopj, 13 kozočev in

mnogo drugega imetja. Potem so se vsako leto vrstili veliki požari, pri katerih so gasilci zmerom pogumno izpričali svojo človekoljubno vneto. V decembru leta 1903. je občino zadela druga velika nesreča zaradi tajanja snega, ki je tisto leto visoko zapadel, pa je ob spremembi vremena pridrla voda s hribov, porušila jez in spremenila polovico viške občine v jezero. Gasilci so v čolnih in na splavih reševali ljudi, živino in blago. Vodstvo čete je zmerom vzorno skrbelo za izpopolnitev svojega orodja in leta 1898. so si nabavili novo štirikolno brigzalno za 1900 kron. Leta 1907. je društvo dobilo novo trodelno mehanično lestev. Med vojno je bilo delovanje čete prekinjeno, zato pa so gasilci po preobra-

tu s podvojeno silo vnovič povzeli svoje naloge. Med vojno je četa utrpela veliko škodo in treba je bilo vse orodje popraviti in izpopolniti. Dela tudi v novi dobi ni manjkalo. Po katastrofalni poplavi leta 1926. je četa tri dni izpraznjevala klet in reševala, kar se je dalo. V letih 1931/32 je četa zgradila svoj novi dom, Vilkemu razumevanju takratne občinske uprave s županom Petrovičem na čelu se moramo zahvaliti za ponosno stavbo, saj je občina vtrgala za zgradbo 100.000 din. Po tistem si je četa nabavila še novo modernu brigzalno. A ko je Vič prišel pod mestno občino, beleži četa spet nove vidne uspehe. V svojem jubilejnem letu je po naklonjenosti mestne občine lahko izpolnila svojo dolgoletno željo, da ima svoj novi orodni avtomobil. Pri tej priliki je treba izreči posebno zahvalo tudi mestnemu gasilskemu uradu in njegovemu vodji Furlanu, ki je z načrtno in nadzorstvom mnogo pripomogel njenemu uspehu. Ko se je zthvalil še vsem, ki so četi stali ob strani, med njimi tudi starešini Stanku Pristovšku, se je obenem spominjal starih domačih tovarišev Alojzija Pogacarja, ki sodeluje v četi že 51 let, Klemenčiča, ki ima že 40 let dela za sabo, posebej pa še Janeza Gašperina, ki je že 35 let nepretrgoma predsednik čete, Izvajanja povelnika Robežnika so bila pri občinstvu deležna prav živahnega odobravanja.

Sledili so še pozdravi gostov, nato pa je bila predsedniku Janezu Gašperinu svečano izročena diploma častnega predsednika.

Popoldne se je slavo nadaljevalo s zabavo na Zavašnjakovem vrtu, katere čisti dobček je namenjen tehnični izpopolnitvi čete.

En teden se je pripravljaj na samomor

Dubrovnik, 4. julija. Ves Dubrovnik govori o tragični smrti uglednega dubrovniškega trgovca Mirka Mišića, ki se je te dni ustrelil v senca pred kapucinsko cerkvijo na Lapudu. Na strele so prihтели kapucini, ki so mu hoteli pomagati, a je bila vsaka pomoč zaman. O vzrokih samomora govore tri pokojničkova pisma, naslovljena na brate, na rodbino njegove zaročenke in na sodišče. Nalili so jih, ko so pregledovali Mišićevo manufakturno trgovino. Zanimivo je, da so bila vsa pisma napisana cel teden pred usodnim korakom. Cel teden se je torej

mož pripravljaj na samomor. Hodil je v tem času redno na svoj posel in ni kazal nikake potrebiti. Na dan samomora je zapril trgovino ob 10. dopoldne, a ob 11. je bil že mrtel.

Mišić je bil v plačilnih težkočah, vendar njegov položaj ni bil obupen. Kakor je iz pism, v katerih opravičuje svoj obupen položaj, razvideti je šel v prostovoljno smrt zaradi prevlekle občutljivosti. Zdelo se mu je preveč ponižujoče, da ga je doletela nesreča. Ker svojega starega ugleda ni mogel rešiti, ga je skušal s smrtjo.

Iz goreče hiše je skočila

Gorje, 4. julija. V petek ponoči nas je prebudil iz spanja klic, da gori. Gorela je v Grabču hiša Neže Laričeve in zgorela z vso opravo vred. Oblike so le toliko rešili, kolikor je je imel kdo na sebi. Živino so rešili. Nesrečna žena se je šele pred kratkim poročila. Ko je bila hiša že v plamenu, je šla pod streho reševati obleko. Ker ni mogla več po stopnicah nazaj, je skočila skozi

okno in se pri tem poškodovala, tako da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Baje si je nalomila hrbtenico.

Na kraj požara je takoj prihlelo gorjansko gasilsko društvo z motoriko in v toku ene ure ogenj popolnoma pogasilo. Potesnica je bila zavarovana za 12.000 Din, a škoda je znatno večja. Stanje ponesrečenke, ki leži v ljubljanski bolnišnici, se doslej ni poslabšalo. Kaže, da bo okrevala.

Čez drn in strn...

Črnogorski Njogoši in neguš iz Addis Abebe

V aprilu 1910. je bil baron Giesl povprašan po prestolonasledniku Danilu za mnenje, kakšno stališče bi zavzela Avstrija, če bi se Nikita ob petdesetletnici vladanja in zlati poroki proglasil za kralja... Isti čas je potoval ob črnogorski meji cesar Franc Jožef in Giesl je posredoval pri njegovu, naj bi se vladarju na poti v Ulcinj poklonila posebna črnogorska deputacija. (»Jutro«, 2. VII.)

Turki na Kosovem

Turška vojska je zmagala, srbski narod je bil poražen do tal. Vse je padlo v krvavem boju, vitezi in knezi, kmetje in svečniki s carjem vred. Vse je obležalo na bojnem polju... Na Kosovem polju so trohnele kosti junakov, ki niso mogli živti gledati nesreče svojega naroda in so raje umrli; turška kopita so v mastno zemljo Kosovega polja steptala najlepše seme prej svobodnega naroda... Srbski narod tega izida ni priznal. Ker ni mogel slaviti junakov, ki so zmagali, je silvil in si za vzgled stavil junake, ki niso bili premagani, ker so prej padli. Srbski narod je padel, ni bil pa premagan... Takrat so po Srbiji hodili starčki, beraci, ki so od rodu do rodu vzdrževali spomin na Kosovo in na misel: osvobojevanje. To so bili narodni voditelji... Seme, ki je bilo tako kruto zaorano v kosovske brazde, je gnalo novo klasje. Ako bi ne stroh-

nelo, bi ga odnesel sovražnik in novega klasja bi ne bilo. Turek se je moral začeti umikati... Zito, ki je v vednem strahu pred tujim gospodarjem raslo stoletja, pa je že valovalo... Danes Turka ni več ni več goslarjev; storili so svojo dolžnost in drug za drugim legli v grob... Le nekateri ne vedo in še vedno iščejo nekega Turka, ki je proti osvobojevanju in ki bi ga bilo treba uničiti. Pa bodo tudi ti legli v grob. (»Ponedeljski Slovenec«, 28. VI.)

Čez, raz, skozi, zoper

Pri reviji so sodelovale vse edinice vojske, v celoti preko ene divizija pehote. (Agencija Avala, 28. VI.)

V Ljubljani in drugod

Zanimivo je tudi, da se dvoodstotna gostastčina za nove hiše pobira samo v Ljubljani, medtem ko gostastčina v ostalem delu Ljubljane ne pozna, a tudi v Ljubljani so jo šele letos uvedli. (»Jutro«, 30. VI.)

Prijatelji in prijateljice

V stanovanje svoje prijateljice je vlomila delavka Radmila in ukradla dva jurja. Mile Djuikić in Nikola Filipović sta zaprosila v Tesličevi steklarni v Sisku. Kot stara znanca sta najela v isti hiši stanovanje. Toda Nikola se z ženo ni bogvekak razumel. Radmila je zato sklenila, da bo pobegnila a brez denarja se ji načrt ne bi posrečil. Splazila se je v stanovanje Djuikića in ukradla dva jurja. (»Slovenski dom«, 3. VII.)

—kra—

FILATELIJA

Filatelija kot pomožno učilo

O pomenu raznih pomožnih učil se mnogo razpravlja. Vzgojitelji so ta pomen spoznali in ga pri vzgajanju upoštevali. Zato se po šolah vselej pokažejo kar nepričakovani uspehi, ki prekose vsa pričakovanja.

Dosti premalo pa se pri nas v šolah upošteva eno najvažnejših in najboljših pomožnih učil - navadna pisemska znamka.

Kar so prišli v raznih državah do prepričanja da znamka ni samo navadno sredstvo, s katerim se potrdi da je plačana poštnina za pismo, se je oblika znamk zelo izpremenila. Prej so bile na znamkah navadno samo številke, grb države ali pa slika vladarja, potem pa smo dobili na njih še marsikaj drugega. Znamka je postala nekakšna legitimacija države pred svetom, majhna umetnina, ki kaže v svetu, kaj imajo pomembnega v državi, ki jo je izdala. Tako so prišle na znamke slike slavnih mož ob raznih jubilejih, prišle so najlepše pokrajine, slike redkih, a značilnih živali, prikazi raznih zgodovinskih dogodkov in še marsikaj drugega pomembnega. Sličica na mali znamki je postajala čedalje lepša in značilnejša, znamka sama čedalje popolneje izdelana. Države so začele uporabljati za znamke najlepše vrste tiska. Upoštevati je namreč treba, da tisk ne stane mnogo v primeri s prodajno ceno znamk in da se izdatki za boljši tisk hitro

preplačajo z večjim odjemom znamk, ki se ne uporabijo za frankiranje poštnih pošilk, ampak grede nerabljene v albume zbirateljev, ljubiteljev lepo izdelanih znamk.

In s tem, da je znamka postala to, kar je dandanes, je postala hkratu tudi pomembno pomožno učilo.

Zbiranje znamk - filatelija - je strast.

Vsak zbiralec, ki ima smisel za zbiranje, bo stremel za tem, da bo svojo zbirko čim bolj izpopolnil in razširil. Pravi zbiralec pa ne bo gledal samo na to, da bo imel veliko zbirko, ampak še na nekaj drugega. Vsaka znamka ga bo zanimala tudi po svoji sliki. Dobil bo na primer znamko kakšne majhne države ali kolonije onstran morja. Ne bo se zadovoljil s tem, da bo znamko nalepil v svoj album, ampak bo tudi pogledal na zemljevid, kje se pokrajina nahaja. Zanimal se bo tudi za razmere ki vladajo tam, za prebivalstvo, za vse. Če je na znamki sami še kakšna zanimiva slika, bo poskusil tudi dognati, kaj predstavlja, in tako mu bo država, ki je izdala to znamko, postala predmet zanimanja. Zlasti pri mladini bo tako in to zanimanje se da s pridom uporabiti pri vzgoji. Učenec, ki bo zbiral znamke, bo dosti bolj obvladoval zemljepisje kakor tisti, ki so mu znamke španska vas. Tudi v zgodovini bo pokazal dosti večji napredek kakor drugi. Na znamkah vseh držav sreča

mo razne zgodovinske osebnosti, o katerih povprečen človek ne ve mnogo, čeprav so krojile usodo tistih držav. Filatelist se bo zanimal zanje in bo po njih spoznal vsaj v glavnih obrih nekatere detaje iz zgodovine tiste države. To znanje bo izprva bolj mozičasto, toda počasi se bo zgodilo in zakokozilo. Vzemimo samo na primer znamke južne Amerike. Na njih se zrcali po raznih jubilejnih znamkah vsa zgodovina bojev za neodvisnost teh držav od stare vesileš španije, ki je nekoč obvladovala velik del južne Amerike. Ali pa evropske prevratne znamke.

Seveda je treba imeti pri tem pripomočke, ki nam ta vsaj poprečni studij omogočijo. Tu so zlasti velikega pomena dobri katalogi znamk. Katalogi v zadnjem času posevečajo mnogo pozornosti »zgodovinske mu ozadju« raznih znamk. Ker razen tega niso dragi, so prav primeren pripomoček za učenje. Otrok, ki se bo za znamke zanimal, bo tak katalog z zanimanjem prebiral. Čeprav je pišan v tujem jeziku, ga bo poskušal razbrati, in to mu bo tudi pomagalo pri študiju jezika. Povem naj vam samo primer iz lastnega življenja. Kakor mnoge študente je tudi motila najlepša študentska čednost - lenoba. Zlasti pri francoskem jeziku se je pokazala. Šolski načrti so pač navadno taki, da dijaki ne znajo pretegniti. Pri francoščini odbijajo dijaka suboparni klasični, ki jih servira učni načrt, in mu jemljejo veselje do tega jezika. Tudi meni so ga. Toda moje nezanimanje za francoščino je takoj izpremenilo v interes zanjo, ko sem dobil v roke fran-

coski katalog za znamke. To so malenkosti, ki pa znajo časih na dijaka odločilno vplivati.

Filatelija pa navadi dijaka tudi na red. Vsaka zbirka je lepa le tedaj, če je lepo urejena. Reda se je treba navaditi. Kdor se ga bo navadil pri znakmah in kdor bo pri njih dobil zmišl za okus, tega tudi drugje ne bo pozabil.

To je samo nekaj kratkih migljajev, ki

naj izpričajo, kako pomembna je filatelija za vzgojo. Dalo bi se pa o tem napisati še mnogo več in najbrž bi bilo tudi potrebno. Pomen filatelije v šoli znajo ceniti vse napredne države, zlasti se vidi njen razvoj pri mladini v Nemčiji, Rusiji, Švici in raznih prekomorskih državah. Te države, zlasti Rusija, izdajajo tudi najlepše znamke, kar jih dandanes poznamo.

Nove znamke

Španija: Vlada je izdala novo vrednoto po 45 centimsov s sliko Pabla Iglesiasa v rdeči barvi. — Uprniki so izdali znamko po 4 pesete v rdečellasti barvi s sliko Izabele Katoliške, in po 10 peset, temno-vijnete, s sliko Cida.

Romunija: Obletnico nastopa vladarja Karla II. so proslavili s posebno serijo 8 vrednot v vrednosti od 50 banjev do 10 lejev. Znamke imajo poseben pribitek za mladino. Kažejo razne sportne prizore.

Nizozemska: Tudi letos so izdali posebno »poletne dobrodelne znamke«. Kažejo nam razne slavne Nizozemce. Na olivno rjavi znamki po 1½+1½ centa je naslikan pesnik Joost van der Vondel. Na znamki po 5 + 2½ c. je Antonie van Leeuwenhoek, izumitelj drobnogleda, na temnoollasti po 6 + 4 centov je zdravnik Franciscus de la Boe Sylvius, na znamki po 12½ + 7½ centa pa slikar Jacob Maris.

Francija: Za 13. mednarodni železniški kongres v Parizu sta izšli dve posebni

znamki. Zelena po 30 centimov kaže lokomotivo na električen pogon, višnjeva, vrednota po 1.50 franka pa najmodernejšo lokomotivo z aerodinamično linijo. — Descartesova spominska znamka kaže razen glave filozofa odprto knjigo z napisom: Discours sur la Méthode. Ker je pa ta napis nepravilen, so znamke umaknili in jih nadomestili z novimi, ki imajo pravilen napis »Discours de la Méthode«. Obe znamki sta po 90 centimov v rjavkasto rdeči barvi.

Bolgarija: Spominska serija za obletnico cirilice obsega 4 vrednote od 1 do 14 levov. Znamka po 1 lev je zelena, po 2 leva skratno rdeča, po 7 levov zelena in po 14 levov rdeča. — V kratkem bo izšla posebna znamka s sliko princese Marije Luize v nakladi 200.000 kosov.

Finska: Za 70-letnico maršala Mannerheima, »nekronanega finskega kralja«, je izšla posebna višnjeva spominska znamka s sliko slavljence. Znamka je za 2 markki in je izšla v nakladi 2.000.000 kosov.